

Telge Nät AB
nat@telge.se

Beslut om vattenskyddsområde med skyddsföreskrifter för Södra Mälaren

Beslut

Länsstyrelsen i Södermanlands län beslutar med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken om vattenskyddsområde för Södra Mälaren, för den del av skyddsområdet som ligger i Södermanlands län.

Vattenskyddsområdet är indelat i vattentäktszon, grundvattenzon samt primär, sekundär och tertiär skyddszon. Hela vattenskyddsområdets omfattning framgår av bifogad karta i separat bilaga.

För att tillgodose syftet med skyddsområdet meddelar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 22 § miljöbalken nedanstående skyddsföreskrifter som gäller inom vattenskyddsområdet. Föreskrifterna börjar gälla den 1 juni 2024 och gäller även om de överklagas.

Skyddsföreskrifter

Definitioner

1 § I dessa skyddsföreskrifter avses med

avfall: varje ämne eller föremål som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med,

befintlig verksamhet, befintlig anläggning m.m.: verksamhet, anläggning m.m. som finns då dessa skyddsföreskrifter börjar gälla,

bräddavlopp: anordning för avledning av överflödsvatten i magasin, bassäng eller ledning då tillrinningen är större än avloppsanläggningens kapacitet,

dagvatten: ytligt avrinnande regnvatten och smältvatten,

deponi: en upplagsplats för avfall som finns på eller i jorden,

energianläggning: anläggning för lagring av och utvinning av värmeenergi eller kyla ur berg, jord eller vatten eller genom uttag av vatten från berg och jord,

föryngringsavverkning: slutavverkning där huvuddelen av träden i beståndet avverkas för att skapa en ny generation skog,

grot: kortform för "grenar och toppar" efter en skogsavverkning,

gödsel: samlingsnamn för mineralgödsel, stallgödsel och andra organiska gödselmedel,

hantering: tillverkning, bearbetning, behandling, förpackning, förvaring, användning, omhändertagande, destruktion, konvertering, saluförande, överlåtelse och därmed jämförliga förfaranden,

materialtäkt: brytning och bearbetning av berg, sten, grus, sand, lera, jord, torv eller andra jordarter,

ny verksamhet, nya anläggningar m.m.: verksamhet, anläggningar etc. som etableras efter det att dessa skyddsföreskrifter börjar gälla,

nödutlopp: en utloppsanordning från VA-anläggning där utsläpp kan ske vid haveri eller underhållsarbete eller liknande,

risk för vattenförorening: en inte obetydlig eller ringa risk för tillförsel eller spridning av förorenande ämnen till yt- och grundvatten inom Södra Mälarens vattenskyddsområde,

sekundärt skydd: anordning som säkerställer att vätska från en läckande cistern, tank eller lös behållare kan fångas upp, t.ex. cistern som är försedd med dubbelmantling eller invallning,

sopsand: sand, grus eller stenkrossprodukt som sopats upp från allmänna platser, gång- och cykelvägar och ytor som trafikeras av motorfordon.

Vattentäktszon

2 § Inom vattentäktszonen får endast vattentäktsverksamhet bedrivas. Vattentäktens huvudman ansvarar för att vattentäktszonen är synligt avgränsad på land och i vattnet.

Petroleumprodukter, drivmedel och andra brandfarliga vätskor

3 § Inom primär skyddszon är hantering av petroleumprodukter, drivmedel och andra brandfarliga vätskor förbjuden. Undantag gäller för:

1. drivmedel i fordons, båtars och arbetsmaskiners bränsletankar
2. hantering för hushållsändamål
3. hantering för försörjning av bostads-, jordbruks- och skogsbruksfastigheter
4. tank i stationär förbränningsmotor som är försedd med sekundärt skydd.

Förbudet gäller inte befintliga verksamheter, vilka får bedrivas i den omfattning de har då dessa skyddsföreskrifter börjar gälla.

All hantering ska ske på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

4 § Inom sekundär skyddszon får hantering av petroleumprodukter, drivmedel och andra brandfarliga vätskor inte ske utan tillstånd.

Undantag gäller för:

1. drivmedel i fordons, båtars och arbetsmaskiners bränsletankar
2. hantering för hushållsändamål
3. hantering för försörjning av bostads-, jordbruks- och skogsbruksfastigheter
4. tank i stationär förbränningsmotor som är försedd med sekundärt skydd.

Tillståndsplikten gäller inte befintliga verksamheter, vilka får bedrivas i den omfattning de har då dessa skyddsföreskrifter börjar gälla.

All hantering ska ske på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

5 § Inom tertiär skyddszon får nyetablering av anläggning för hantering av petroleumprodukter, drivmedel och brandfarliga vätskor med en sammanlagd cisternvolym överstigande 150 liter inte ske utan tillstånd.

All hantering ska ske på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

Kemiska bekämpningsmedel och hälso- och miljöfarliga ämnen

6 § Inom primär skyddszon är hantering av kemiska bekämpningsmedel och andra hälso- och miljöfarliga ämnen, t.ex. kemikalier, tjärprodukter, färger m.m. förbjuden. Undantag gäller hantering för hushållsändamål som sker på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

7 § Inom sekundär skyddszon får hantering av kemiska bekämpningsmedel och andra hälso- och miljöfarliga ämnen, t.ex. kemikalier, tjärprodukter, färger m.m. inte ske utan tillstånd. Undantag gäller hantering för hushållsändamål som sker på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

Gödsel m.m.

8 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Yrkesmässig spridning av gödsel får inte ske utan tillstånd.
2. Lagring av gödsel på marken är förbjuden. All lagring ska ske så att läckage eller spill inte kan spridas till omgivningen.
3. Kompostering av latrin får inte ske utan tillstånd.

9 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Lagring av gödsel på marken är förbjuden. Undantag gäller för tillfällig lagring, vilket emellertid kräver tillstånd. All övrig lagring ska ske så att läckage eller spill inte kan spridas till omgivningen.
2. Kompostering av latrin får inte ske utan tillstånd.

Rengöring av fordon och båtar

10 § Inom primär, sekundär och tertiär skyddszon är rengöring av motorfordon och båtbottnen med avfettningsmedel eller därmed jämförlig produkt förbjuden. Undantag gäller för rengöring som sker på sådant sätt att förorenad vätska inte släpps ut till grund- eller ytvatten utan föregående rening.

Energianläggningar

11 § Inom primär och sekundär skyddszon gäller följande:

1. Nya energianläggningar får inte anläggas utan tillstånd.
2. Ändring av befintliga energianläggningar får inte ske utan tillstånd. Undantag gäller för ändringar som sker ovan mark på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras.

Avloppsanläggningar och dagvatten

12 § Inom primär och sekundär skyddszon gäller följande:

1. Inrättande av avloppsanläggning för WC och/eller bad-, disk- och tvättvatten (BDT-vatten) med utsläpp till mark eller ytvatten får inte ske utan tillstånd.
2. Nytt bräddavlopp och nödutlopp får inte anläggas utan tillstånd.
3. Utsläpp av dagvatten från nya eller ombyggda hårdgjorda ytor som kan medföra risk för vattenförorening, t.ex. vägar,

broar och parkeringsanläggningar får inte ske utan föregående rening.

Deponier och upplag

13 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Nya deponier får inte anläggas.
2. Upplag av avfall och förorenade massor är förbjudet.
Undantag gäller för hushållsavfall samt avfall som uppkommit i egen verksamhet, som tillfälligt får lagras i avvaktan på borttransport och på sådant sätt att risker för läckage minimeras.
3. Upplag av snö från områden utanför vattentäktsszon och primär skyddszon är förbjudet.
4. Upplag av sopsand, vägsalt eller annat kemiskt halk- eller dammbekämpningsmedel är förbjudet.
5. Upplag av asfalt eller oljegrus är förbjudet.

14 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Nya deponier får inte anläggas.
2. Nya upplag av avfall och förorenade massor är förbjudet.
Undantag gäller för hushållsavfall samt avfall som uppkommit i egen verksamhet, som tillfälligt får lagras i avvaktan på borttransport och på sådant sätt att risker för läckage minimeras.
3. Upplag av snö från områden utanför vattenskyddsområdet är förbjudet.
4. Nya upplag av sopsand är förbjudet.
5. Nya upplag av vägsalt eller annat kemiskt halk- eller dammbekämpningsmedel får inte ske utan tillstånd.
6. Nya upplag av asfalt eller oljegrus får inte ske utan tillstånd.

15 § Inom tertiär skyddszon gäller följande:

1. Nya deponier får inte anläggas.

2. Nya upplag av avfall och förorenade massor är förbjudet. Undantag gäller för hushållsavfall samt avfall som uppkommit i egen verksamhet, som tillfälligt får lagras i avvaktan på borttransport och på sådant sätt att risker för läckage minimeras.

Mark- och anläggningsarbeten, täktverksamhet m.m.

16 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Materialtäkt är förbjudet. Undantag gäller för materialtäkt för markinnehavarens husbehov, vilket emellertid kräver tillstånd.

Förbudet gäller inte befintliga täkter, vilka får bedrivas i enlighet med gällande täkttillstånd.

2. Mark- och anläggningsarbeten får inte ske utan tillstånd. Undantag gäller för:
 - a. drift och underhåll av vägar, trafikanläggningar, va-, gas-, el-, fiber- och teleledningar etc.
 - b. arbeten som endast medför ringa ingrepp i och på marken.
3. Markutfyllnad och återfyllnad av schakt får inte ske med förorenade massor.

17 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Materialtäkt får inte bedrivas utan tillstånd.

Denna tillståndsplikt gäller inte befintliga täkter, vilka får bedrivas i enlighet med gällande täkttillstånd.

2. Mark- och anläggningsarbeten får inte ske utan tillstånd. Undantag gäller för:
 - a. drift och underhåll av vägar och trafikanläggningar, va-, gas-, el-, fiber- och teleledningar etc.
 - b. arbeten som endast medför ringa ingrepp i och på marken.
3. Markutfyllnad och återfyllnad av schakt får inte ske med förorenade massor.

18 § Inom tertiär skyddszon får markutfyllnad och återfyllnad av schakt inte ske med förorenade massor.

Väghållning

19 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Spridning av sopsand är förbjuden.
2. Halk- och dammbekämpning ska ske på sådant sätt att användandet av vägsalt, saltinblandad sand och grus samt dammbindningsmedel minimeras.

20 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Halk- och dammbekämpning ska ske på sådant sätt att användandet av vägsalt, saltinblandad sand och grus samt dammbindningsmedel minimeras.

Vattenbruk

21 § Inom primär skyddszon är ny fisk- och skaldjursodling förbjuden.

22 § Inom sekundär och tertiär skyddszon får ny fisk- och skaldjursodling inte bedrivas utan tillstånd.

Skogsbruk

23 § Inom primär skyddszon gäller följande:

1. Upplag av timmer, virke, grot, bark, flis, spån eller liknande under längre tid än 18 månader är förbjudet. Upplag som ligger kortare tid än 18 månader kräver tillstånd.
2. Lagring av timmer i ytvatten är förbjuden.
3. Föryngringsavverkning får inte ske utan tillstånd.

24 § Inom sekundär skyddszon gäller följande:

1. Upplag av timmer, virke, grot, bark, flis, spån eller liknande under längre tid än 18 månader får inte ske utan tillstånd.
2. Lagring av timmer i ytvatten får inte ske utan tillstånd.
3. Föryngringsavverkning närmare än 50 meter från sjö och vattendrag får inte ske utan tillstånd.

Övrig miljöfarlig verksamhet

25 § Inom primär och sekundär skyddszon får ny miljöfarlig verksamhet som inte regleras på annat sätt i föreskrifterna och som kan medföra risk för vattenförorening inte bedrivas utan tillstånd.

Flotthamns grundvattenzon

26 § För Flotthamns grundvattenzon gäller följande:

1. Nya energianläggningar och nya brunnar för uttag av grundvatten är förbjudna. Ändring av energianläggningar eller ändring av brunnar för uttag av grundvatten är förbjudet. Undantag gäller vattentäkt för allmän vattenförsörjning.
2. I övrigt gäller föreskrifter enligt 3, 6, 8, 10, 12, 13, 16, 19, 22, 23 25 och 27 §§.

Allmänna bestämmelser

27 § För vattenskyddsområdet gäller följande allmänna bestämmelser:

1. Föreskrifterna utgör inte hinder mot den hantering och de verksamheter som är nödvändiga för drift, utveckling och underhåll av de vattentäkter som är föremål för skydd enligt detta beslut.
2. Vattentäktens huvudman ska sätta upp informationsskyltar på väl synliga platser vid vägar, farleder, marinor och tankställen m.m. För detta ändamål får annans mark tas i anspråk. Utformningen av skyltar ska följa rekommendationer från vägledande myndigheter.
3. För verksamheter och åtgärder som är tillståndspliktiga enligt 9 kap. miljöbalken eller föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken, eller anmälnings- eller tillståndspliktiga enligt 11 kap. miljöbalken, krävs inte tillstånd enligt dessa föreskrifter.
4. I det fall tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter ska ansökan prövas av den kommunala miljönämnden eller motsvarande i berörd kommun.

-
1. Dessa föreskrifter börjar gälla den 1 juni 2024.

2. Pågående verksamhet som omfattas av tillståndsplikt enligt dessa föreskrifter får, utan hinder av tillståndsplikten, bedrivas i oförändrad omfattning intill dagen 2 år efter att dessa föreskrifter börjar gälla. Därefter får verksamheten bedrivas endast om verksamheten senast den dagen lämnat in en ansökan om tillstånd och tillståndsmyndigheten eller tillsynsmyndigheten inte beslutar om annat.

Pågående verksamhet som omfattas av förbud enligt dessa föreskrifter får, utan hinder av förbudet, bedrivas i oförändrad omfattning intill dagen 2 år efter att dessa föreskrifter börjar gälla. Därefter får verksamheten inte bedrivas.

3. Föreskrifterna gäller i den omfattning annat inte framgår av lagakraftvunnet beslut som reglerar fråga som omfattas av föreskrifterna.

Beskrivning av ärendet

Ansökan

Telge Nät AB inkom den 16 mars 2012 med ansökan till Länsstyrelsen i Stockholms län om att inrätta ett vattenskyddsområde med tillhörande skyddsföreskrifter för Södra Mälaren. Inför upprättande av ansökan har samråd hållits med Länsstyrelsen i Stockholms län, berörda kommuner och kommunala bolag, samt med representanter för berörda verksamheter. Under arbetets gång har möten även hållits med bland andra Länsstyrelsen i Södermanlands län och Länsstyrelsen i Uppsala län. En uppdaterad ansökan med kompletterande handlingar inkom till Länsstyrelsen i Stockholms län 2014 och till Länsstyrelsen i Södermanlands län 2016. Därefter har ytterligare kompletteringar och justeringar gjorts i flera steg och förändringar skett i förslagen till både föreskrifter och gränsdragning. Under 2020 togs även en konsekvensutredning fram.

Den 30 juni 2020 skickades förslag till vattenskyddsområde med föreskrifter på myndighetsremiss. De yttranden som då inkom föranledde ytterligare bearbetning av förslaget och med anledning av det remitterades förslaget på nytt den 16 februari 2023.

Ägare och innehavare av särskild rätt till marken har förelagts att yttra sig över förslaget, i enlighet med 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. Föreläggandet delgavs genom kungörelsedelgivning i Post- och inrikes Tidningar, Dagens Nyheter,

Svenska Dagbladet, Länstidningen Södertälje, Eskilstuna-Kuriren med Strengnäs tidning, Mariefreds tidning/Måsen, Mälaröarnas Nyheter, Mitt i Mälaröarna samt på respektive hemsida hos Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Södermanlands län, Telge Nät AB och berörda kommuner. Det skickades även per post till samtliga kända fastighetsägare inom primär skyddszon och ett urval av fastighetsägare i övriga skyddszoner.

Synpunkter på förslaget har inkommit och sökanden har beretts möjlighet att bemöta inkomna synpunkter (se nedan).

Motiv för ansökan

Den allmänna vattenförsörjningen för Södertälje och Nykvarns kommuner baseras på konstgjord grundvattenbildning genom infiltration av ytvatten från Mälaren.

Som skäl för ansökan anför Telge Nät att ytvattentäkten i Södra Mälaren förser ett storstadsområde i två kommuner med vatten. Genom inrättande av vattenskyddsområdet skyddas de delar av Mälaren som mest påverkar vattenkvaliteten vid Telge Nätets ytvattenintag. Vattenskyddsområdet omfattar även en grundvattenresurs som i första hand utgör reservvattentäkt men bedöms kunna få ökad betydelse som dricksvattenresurs i framtiden.

Syftet med vattenskyddsområdet är att stärka skyddet för de aktuella vattentäkterna och säkra vattenförsörjningen ur ett flergenerationsperspektiv. Med relevanta föreskrifter kan sådana verksamheter, hantering och åtgärder som riskerar att förorena såväl ytvattnet som grundvattnet begränsas. Genom att bevara en god vattenkvalitet och förhindra irreversibla skador på grundvattenmagasinet möjliggörs en fortsatt trygg vattenförsörjning. Inrättande av vattenskyddsområdet bedöms också öka medvetenheten om vattentäkternas förekomst, vilket kan bidra till större aktsamhet och därigenom ett ökat skydd.

Riskbedömning

För att säkerställa att skyddsföreskrifterna är relevanta och omfattande nog att ge ett långsiktigt skydd åt Södra Mälaren har Telge Nät låtit genomföra en riskinventering av potentiella föroreningskällor inom de närmaste land- och vattenområden som kan tänkas påverka ytvattentäkten. Flera av dessa föroreningskällor bedöms även kunna påverka grundvattentäkten vid Flotthamn då

det finns ett hydrauliskt samband mellan yt- och grundvattenresursen. Utifrån riskinventeringen har en riskbedömning gjorts, vilken ligger till grund för utformningen av skyddsföreskrifterna och avgränsningen. Riskbilden har även setts över i samband med att förslaget till zongränser har justerats.

Risker för såväl ytvattentäkten som grundvattentäkten kan kopplas till bland annat

- utsläpp av avloppsvatten från enskilda anläggningar samt bräddning från avloppsreningsverk
- utsläpp av petroleumbaserat bränsle från bensinstationer, bil- och båttrafik eller läckage från oljecisterner
- utsläpp av dagvatten från trafikerade vägar samt påverkan från halk- och dammbekämpning
- föroreningsspredning från förorenad mark
- täktverksamhet som medför skada på grundvattenmagasin och minskad tillgänglig grundvattenmängd
- grundvattentäkt som konkurrerar om samma resurs
- påverkan från befintlig industriverksamhet i vattentäkternas närområde
- läckage av köldmedia i samband med anläggande av energianläggning
- läckage från gödselstackar med höga halter av parasiter, bakterier eller näringsämnen som följd
- tillförsel av näringsämnen i samband med skogsavverkning eller timmerupplag
- diffusa kontinuerliga näringsutsläpp till Mälaren
- olyckor i samband med vägtrafik, sjöfart, sjöflyg eller motorfordonstrafik på is.

Konsekvensutredning

Länsstyrelsen har, i enlighet med 5 § förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömt att ordningsföreskrifterna inte behöver konsekvensutredas. Skälet för detta är att Länsstyrelsen bedömer att föreskrifterna inte är av omfattande karaktär och endast har begränsad påverkan för ett förhållandevis litet antal människor.

Övriga föreskrifter som detta beslut avser omfattas inte av krav på konsekvensutredning enligt förordningen (2007:1244). Sökanden har låtit utföra en konsekvensutredning för de föreskrifter som har antagits kunna medföra mest betydande inskränkningar eller konsekvenser för fastighetsägare och verksamhetsutövare. Enligt

utredningen bedöms föreskrifterna endast medföra små till måttliga konsekvenser för berörda inom vattenskyddsområdet.

Avgränsning och zonindelning av skyddsområdet

Vattenskyddsområdets avgränsning i vatten baseras på beräknade transporttider för föroreningar i ytvatten, samt strandlinjens läge vid det vattenstånd som har en statistiskt beräknad återkomsttid på 10 år. Undantag görs för Björkö i Ekerö kommun, se avsnittet om primär skyddszon nedan. För grundvattenresursen vid Flotthamn baseras avgränsningen på de hydrogeologiska förutsättningarna. I öster angränsar vattenskyddsområdet till befintliga vattenskyddsområden för Östra Mälaren och Bornsjön.

Vattenskyddsområdet är indelat i fem olika zoner. Zongränserna har satts med hänsyn till bland annat potentiella risker och transporttider till råvattenintaget. Alla avvägningar utgår från intagets läge. Nedan följer en närmare beskrivning av de olika skyddszonernas avgränsning samt principer som avgränsningen baseras på.

Vattentäktszon

Vattentäktszonen omfattar ett mindre område närmast råvattenintaget och pumpstationen. Av sekretesskäl är den inte markerad på kartan.

Primär skyddszon

Primär skyddszon omfattar huvudsakligen ytvatten. Den inkluderar en strandzon om 50 meter och omfattar även alla tillflöden till primär zon i vatten, i enlighet med riktlinjer i Naturvårdsverkets tidigare handbok. Strandzonen utgår från strandlinjen som gäller vid ett vattenstånd med 10 års återkomsttid, HW10. På Björkö ligger gränsen mellan primär och sekundär zon i strandlinjen vid medelvattenstånd, och strandzon saknas därmed här. Utanför primär zon övergår skyddsområdet i sekundär zon, med undantag för den nordligaste delen av primär zon som övergår direkt i tertiär zon.

Sekundär skyddszon

Sekundär skyddszon omfattar både ytvatten och stora landområden. Där sekundär zon omsluter landområden i den primära zonen, så inkluderar den sekundära zonen landområdena upp till vattendelaren, eller fram till gräns för andra befintliga

vattenskyddsområden. Runt om vattenområdena i sekundär zon ingår en strandzon om 100 meter. I Södertälje kommun ingår även ett tillrinnande vattendrag med strandzon i den sekundära zonen.

Tertiär skyddszon

Den tertiära skyddszonen omfattar hela den norra delen av vattenskyddsområdet. Det omfattar till stor del ytvatten, men även ett antal öar samt en strandzon om 100 meter i väster. På Adelsö och Munsö finns områden som omfattas av dubbelt skydd, då de även berörs av befintliga grundvattenskyddsområden.

Flotthamns grundvattenzon

Flotthamns grundvattenzon omfattar ett grundvattenmagasin som utgör reservvattenresurs för Telge Nät.

Skyddsbehovet för detta område har bedömts tillgodoses bäst genom en egen föreskrift (26 §), varför det har avgränsats som en separat zon. Av sekretesskäl är den inte markerad på kartan.

Tillflöden

De tillflöden till primär och sekundär skyddszon som nämnts ovan, omfattas utöver den öppna vattenytan av skyddszon på båda sidor, 50 meter ut från vattendragets mitt. Det gäller även om mindre fastigheter hamnar i mer än en zon respektive inom eller utanför vattenskyddsområdet. I enstaka fall har principen frångåtts, då endast några få meter av en fastighet berörts. Se exempelbild nedan.

Primär zongräns (grön linje), gul linje visar primär zongräns före justering.

Anpassning av gränser

Skyddsområdets yttre gräns och zongränser har anpassats till fastighetsgränser samt vägar och andra synliga objekt på följande sätt:

- Vid mindre fastigheter som korsas av gräns för vattenskyddsområdet så justeras gränsen så att hela fastigheten tillhör den zon som störst del av fastigheten hörde till före justeringen.
- Vid större fastigheter som korsas av gräns för vattenskyddsområdet, där avståndet till gränsen före justering är mindre än 20 m, så justeras gränsen så att hela fastigheten tillhör den zon som störst del av fastigheten hörde till före justeringen.
- Vid större fastigheter som korsas av gräns för vattenskyddsområdet, där avståndet till gränsen före justering är större än 20 m, så sker ingen justering av gränsen, utan fastigheten kommer att höra till två zoner (inom eller utanför vattenskyddsområdet).

I enstaka fall har principen frångåtts med hänsyn till avvägning av risker.

Ärendets handläggning

Beslut om vattenskyddsområdet fattas av både Länsstyrelsen i Stockholms län och Länsstyrelsen i Södermanlands län, för den del av vattenskyddsområdet som berör respektive län. Det är dock Länsstyrelsen i Stockholms län som har samordnat processen. Länsstyrelsen i Stockholms län mottog den ursprungliga ansökan från Telge Nät och har tillsammans med sökanden bearbetat förslaget, hanterat synpunkter och skrivit utkast till förevarande beslut. Arbetet har skett i dialog med Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Yttranden

Utöver de remissinstanser som framfört synpunkter enligt nedan har Boverket, SMHI och Strängnäs Energi (SEVAB) meddelat att de inte har något att erinra mot förslaget. Statens jordbruksverk, Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Strängnäs kommun har avstått från att yttra sig. Remiss har även skickats till Naturvårdsverket, Salems kommun, Försvarsmakten och Riksantikvarieämbetet, vilka inte lämnat något svar. Ägare och innehavare av särskild rätt till marken har givits möjlighet att yttra sig.

I de yttranden som inkommit har i huvudsak följande anförts.

Havs- och vattenmyndigheten

I remissversionen 2020 ansåg Havs- och vattenmyndigheten att sekundär och tertiär zon var för ingripande och inte motiverade utifrån de risker som identifierats i underlaget. Vidare ansåg myndigheten att många av skyddsföreskrifterna inte uppfyllde kraven på tydlighet eftersom bedömning av "risk för vattenförorening" överläts åt verksamhetsutövarna och lämnade stort utrymme för tolkning.

I nuvarande förslag är gränsdragningen ändrad och innebär en minskning av den sekundära zonen. Den tertiära zonen har utökats och omfattar delar av det som tidigare föreslogs ingå i sekundär zon. Föreskrifterna för tertiär zon har emellertid konkretiserats så att de är mer ändamålsenliga. Merparten av de föreskrifter som tidigare innehöll begreppet "risk för vattenförorening" har förtydligats.

Havs- och vattenmyndigheten har inga ytterligare synpunkter.

Nykvarns kommun

Bygg- och miljönämnden i Nykvarns kommun är positiv till att ett förslag till vattenskyddsområde med föreskrifter har tagits fram. Nykvarns kommun försörjs av vatten från Södertälje kommun, men omfattas inte geografiskt av föreskrifterna i förslaget. Nämnden har inga ytterligare synpunkter att framföra.

Ekerö kommun

Miljöenheten ser positivt på att zonindelningen justerats så att vatten och landområden längre från intaget nu ingår i tertiär zon, samt att det oklara begreppet "risk för vattenförorening" har ersatts av tydligare skrivningar.

Det finns fortfarande vissa begrepp i föreskrifterna som skulle behöva förtydligas eller definieras, till exempel "upplag" eller "förorenade massor". Om möjligt skulle även en vägledning kring vad som kan anses vara ett "ringa ingrepp" vara välkommet.

När det gäller skyddsföreskrifterna för petroleumprodukter, drivmedel och andra brandfarliga vätskor (3–5 §§) tycks det som att undantag för drivmedel i fordons bränsletankar m.m. fallit bort när det gäller den tertiära zonen. Som det nu är skrivet ställs högre krav inom tertiär zon än inom sekundär för bränslevolymer överstigande 150 liter.

Miljöenheten ifrågasätter syftet med att föreskriva om tillstånd för WC inom primär och sekundär zon, eftersom det redan finns ett generellt krav på tillstånd för WC enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Om det ändå ska kvarstå som skyddsföreskrift bör kravet på tillstånd även skrivas in för tertiär zon.

Miljöenheten anser att dagvattenutsläpp från nya eller ombyggda hårdgjorda ytor som kan medföra risk för vattenförorening bör vara tillståndspliktiga inom primär och sekundär zon. Med tillståndsplikt får myndigheten möjlighet att ställa krav på rening till en acceptabel nivå. Länsstyrelsen har i sitt bemötande av synpunkter som inkom vid myndighetsremissen 2020 angett att utsläpp av dagvatten föreslagits få motsvarande reglering som inom Östra Mälarens vattenskyddsområde eftersom det finns vägar som går genom båda vattenskyddsområdena. Miljöenheten tycker att det är olyckligt om detta faktum leder till att det saknas verktyg att säkerställa tillräcklig

rening av förorenat dagvatten till Södra Mälarens vattenskyddsområde.

Ekerö kommun kommer, i och med att Södra Mälarens vattenskyddsområde inrättas, i sin helhet omfattas av skyddsföreskrifter för Östra Mälarens respektive Södra Mälarens vattenskyddsområde. Det är högst önskvärt att skyddsföreskrifterna i möjligaste mån matchar varandra och att kraven på hänsyn är tydliga och motiverade. Miljöenheten ser det som mycket angeläget att skyddsföreskrifterna för Östra Mälaren på sikt revideras för att bättre motsvara Södra Mälarens.

Sjöfartsverket

Sjöfartsverket noterar att de av Sjöfartsverket framförda synpunkter i tidigare remissvar har bemötts på ett tillfredsställande sett och har inget nytt att erinra i detta skede.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen är tillsynsmyndighet, enligt skogsvårdslagen (1979:429) och delar av miljöbalken, gällande skogliga åtgärder på skogsmark. Verksamhet rörande vattenskyddsområden är inte att betrakta som skogsbruksåtgärd men kan komma att påverka pågående skogsbruk.

Skogsstyrelsen gör ingen prövning utifrån vattenskyddsområdet och lämnar ingen särskild information till den som anmält avverkning inom ett vattenskyddsområde. Skogsstyrelsen menar att anmälaren själv förväntas ha kunskap om vad som gäller inom respektive vattenskyddsområde.

Skogsstyrelsen vill informera om att den som tillämpar regelverket kan bli skyldig att stå för intrångsersättning om det bedöms som begränsande av pågående markanvändning.

Trafikverket

Trafikverket har tidigare yttrat sig i rubricerat ärende. Trafikverket välkomnar att krav om tillstånd för saltning av väg har omformulerats. Trafikverket har inget ytterligare att tillägga i gällande förslag.

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA)

SVOA har tidigare framfört att bolaget anser att begreppet "risk för vattenförorening" är otydligt. I detta nya förslag till föreskrifter är det endast på få ställen som begreppet kvarstår. Istället har texten omformulerats och ersatts av skrivelser som inte alltid blivit så mycket tydligare. Till stor del lämnas det fortfarande öppet för verksamhetsutövare att själva bedöma lämpligheten i användandet av eller hanteringen kring olika produkter. Det är dock svårt att formulera lydelser som bara kan tolkas och uppfattas på ett sätt. Generellt tycker SVOA att detta förslag till föreskrifter är tydligare än förslaget från 2020.

Under 3 § (petroleumprodukter, drivmedel och andra brandfarliga vätskor) står att förbudet inte gäller befintliga verksamheter. SVOA anser att detta inte är bra, då vissa befintliga verksamheter kan ha anläggningar som är gamla och i dåligt skick, vilka kan riskera att läcka. Någon typ av reglering, såsom sekundärt skydd, borde kunna krävas.

Beträffande 4 § (petroleumprodukter, drivmedel och andra brandfarliga vätskor), så anser SVOA att det alltid ska vara krav på sekundärt skydd om undantaget gäller oavsett volym.

Södertälje kommun

Miljökontoret anser att definitioner behöver läggas till för att förtydliga följande begrepp: hushållsändamål, yrkesmässig spridning, tillfällig lagring, husbehov, utan föregående rening, upplag samt egen verksamhet.

6 § förbjuder hantering av hälso- och miljöfarliga ämnen såsom kemikalier, tjärprodukter och färger inom primär zon. De befintliga båtklubbarna som finns inom den primära zonen kommer att påverkas av bestämmelsen om de inte omfattas av undantaget för "hantering av hushållsändamål". Hur ser Länsstyrelsen på det?

7 § anger att hantering av hälso- och miljöfarliga ämnen såsom kemikalier, tjärprodukter och färger inom sekundär zon är tillståndspliktigt. Undantag gäller hantering för hushållsändamål som sker på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras. Miljökontoret gör tolkningen att det i fråga om hushållsändamål är verksamhetsutövaren som ska bedöma om en åtgärd kräver tillstånd eller inte. Detta är otydligt och kommer att leda till varierande tolkningar.

Enligt 10 § förbjuds tvätt av motorfordon och båtbottnen inom hela skyddsområdet. Undantag gäller för tvätt som sker på ett sådant sätt att förorenad vätska inte släpps ut till mark-, grund- eller ytvatten. Det behöver förtydligas i vilken grad tvättvattnet behöver renas för att kunna räknas in i undantaget. Kan t.ex. båtbottentvätt som uppfyller Havs- och vattenmyndighetens riktlinjer godtas?

Enligt 11 § är det tillståndspliktigt att genomföra ändringar på befintliga energianläggningar. Det behöver tydliggöras om detta gäller ändringar som inte påverkar markinstallationen, t.ex. byte av bergvärmepump.

12 § punkt 2 anger att anläggande av nya brädd- och nödavlopp för avloppsvatten är tillståndspliktigt inom primär och sekundär skyddszon. Miljökontoret anser att åtgärder kan behövas även på befintliga bräddpunkter för hushållspillvatten då utsläppet sker inom primär zon.

Mark- och anläggningsarbeten får inte ske utan tillstånd inom primär och sekundär zon enligt 16 §. Undantag gäller för bland annat drift och underhåll av vägar och va- och el-ledningar. Miljökontoret anser att stora underhållsarbeten som innebär omfattande schaktning och markbearbetning kan innebära risk för vattenförorening. Därmed borde planerade underhålls- och driftarbeten som innebär markbearbetning inom primär zon anmälas till tillsynsmyndigheten och akuta motsvarande arbeten inom primär zon underrättas tillsynsmyndigheten.

Bestämmelserna angående skogsbruk (23 och 24 §§) kan föranleda dubbelprövning av föryngringsavverkning dels hos Skogsstyrelsen, dels hos den kommunala miljönämnden.

Definitionerna för de skogsbruksbegrepp som används i vattenskyddsföreskrifterna bör följa Skogsstyrelsens definitioner.

I ordningsföreskrifternas 2 § anges att start och landning med sjöflygplan är tillståndspliktigt inom primär zon. Miljökontoret ifrågasätter vad syftet med tillståndsplikten är i och med att bränsle i tank samt fordonstvätt redan har reglerats i andra paragrafer i vattenskyddsföreskrifterna.

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)

LRF (kommungrupp Södertälje, Strängnäs, Ekerö och Salems kommuner), anser sammanfattningsvis att vattenskyddsområdet bör

minskas och zongränserna justeras, samt att föreskrifterna bör ses över så att restriktionerna inte blir onödigt hämmande eller leder till produktionsbortfall inom de gröna näringarna. Regeltung hantering kostar pengar och det bör i många fall räcka med anmälningsplikt och god dialog.

LRF har lämnat följande synpunkter på avgränsningen:

- En reviderad riskanalys bör göras, mot bakgrund av HaV:s vägledning (2021:4) om inrättande och förvaltning av vattenskyddsområden, och utifrån det borde vattenskyddsområdet kunna minskas.
- Gränser behöver anpassas till fastighetsgränser, skiften etc. för att underlätta orientering för verksamhetsutövare och tillsynsmyndighet.
- Avgränsning utifrån strandlinjen vid HW10 gör dels att gränsen blir svår att tyda, dels att större ytor än nödvändigt hamnar inom primär skyddszon och omfattas av förbud mot spridning av gödsel. Avgränsning bör istället göras utifrån strandlinjen vid ett medelvattenstånd. Där sekundär zon omsluter primär zon föreslås gränsen läggas 500 meter utanför primär zon, vilket skulle minska den sekundära zonen men ändå ge en buffertzona.
- De "tarmar" som utgör primär zon kring vattendrag framstår som omotiverade utifrån tänkbara risker, rinntider och utspädningseffekter.
- Hela skiften bör undantas från skyddszoner hellre än att del av skiften inkluderas. Det blir omständligt för den enskilde att bruka sina skiften om det inom samma skifte råder olika regler.

LRF har lämnat följande synpunkter på föreskrifterna:

- Många av föreskrifterna upplevs som mycket begränsande för verksamheter inom de gröna näringarna. Det upplevs som omotiverat då dessa verksamheter enligt LRF:s mening utgör en förhållandevis liten risk jämfört med t.ex. sjöfart, bristfälliga avlopp och större grustäkter. Med tanke på Mälarens omsättning och det faktum att ytvattnet infiltreras i sandmagasin uppfattas restriktionerna än mer svårförståeliga.
- Det är otydligt vad som gäller vid tankning av båtar och maskiner för jord- och skogsbruk. Förbud mot hantering av petroleumprodukter får inte omöjliggöra tankning inom primär skyddszon. Det är också viktigt att utvidgning av redan pågående

verksamhet kan möjliggöras. Det finns bl.a. en verksamhet inom olika typer av marina entreprenader och uthyrning av maskiner, som även utför slamtömning åt kommunen, som inte får hindras.

- Tillståndskrav för hantering av kemiska bekämpningsmedel inom sekundär skyddszon bör ses över för att inte medföra dubbelreglering eller onödigt långtgående restriktioner.
- Förbud mot yrkesmässig spridning av gödsel, kombinerat med föreslagen zonindelning, gör att en stor del jordbruksmark inte kan användas till samma typ av produktion eller djurhållning. Lagring och spridning av växtnäringsämnen berörs redan idag av ett stort antal regler.
- Föreskriften om rengöring av arbetsfordon bör ses över så att det framgår vad som är acceptabelt. Exempelvis borde avspolning med vatten över mark respektive tvätt över spolplatta ansluten till avlopp med infiltration anses som ok.
- Förbud mot upplag av snö riskerar att försvåra en effektiv snöröjning. Det bör framgå att snö får röjas från körbana ner i diken eller till vändplaner. Större snöupplag, där snö samlas in från olika områden, bör kräva tillstånd.
- Föreskrifterna om mark- och anläggningsarbeten bör ses över så att de inte omfattar arbeten kopplade till vattenverksamhet med tillstånd, eller underhåll av diken vilket ingår i markägarens skyldighet.
- Det råder samrådsplikt vid skogliga åtgärder och anmälningsplikt vid avverkning. Skogsstyrelsen ska då samråda med kommunen som i sin tur har möjlighet att föreslå försiktighetsmått för avverkningsen. Föreskriften bör ses över för att undvika dubbelreglering.

Statens Fastighetsverk (SFV)

SFV förvaltar delar av Björkö, där Birka finns upptaget som världsarv på UNESCO:s världsarvslista.

Stora delar av SFV:s markområde är upplåtet som jordbruksarrende av en arrendator som driver konventionellt jordbruk. Marken används som betesmark, vall och odling av fodergrödor. Det öppna landskapet med betesdrift är essentiellt för kulturmiljön och en förutsättning för att bibehålla fornlämningarnas och kulturlandskapets läsbarhet, och en god tillgänglighet för besökare inom området.

Förbud mot yrkesmässig spridning av gödsel riskerar att begränsa nuvarande markanvändning och djurhållning. SFV begär därför att 8 § ändras så att den medger yrkesmässig spridning av gödsel, då det annars riskerar en betydande negativ påverkan på jordbruksverksamheten och konsekvenser för världsarvet i sin helhet. Det är förhållandevis små arealer som berörs.

Gert Karlsson

Gert Karlsson bedriver ett lantbruksföretag på Björkö med spannmålsodling, vall samt har en köttdjursbesättning och får. Djuren betar i huvudsak naturbetena på världsarvet Birka, och det är av stor vikt att djurantalet inte minskar. Enligt den föreslagna zonindelningen blir ca 9,5 ha åker i praktiken obrukbar om gödsling inte tillåts. Då blir fodermängden otillräcklig och antalet djur tvingas minska. Det i sin tur gör att betestrycket på världsarvet Birka minskar som på sikt växer igen. Om däremot gränsen för primär zon går vid strandlinjen vid ett medelvattenstånd blir det som mest ca 0,8 ha åker som blir obrukbar.

I övrigt anförs samma synpunkter som LRF.

Menhammar Gård

Menhammar Gård bedriver verksamheter inom jord- och skogsbruk, uppfödnings- och tävlingsverksamhet inom travsport och har lämnat följande frågor och synpunkter:

- Det är önskvärt att regelverken för Östra Mälarens vattenskyddsområde och Södra Mälarens vattenskyddsområde är så lika som möjligt.
- Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna inte behöver konsekvensutredas då dessa endast innebär begränsad påverkan – hur definierar Länsstyrelsen ”begränsad påverkan”?
- Under punkten information står det att Huvudmannen bör löpande informera verksamhetsutövare, fastighetsägare, nyttjanderättshavare. Vid t.ex. utarrenderat område för båtklubb, hur ska huvudmannen agera, vilket ansvar gäller?
- Önskar ett förtydligande om vad som gäller vid uppförande av nya byggnader, t.ex. djurstall, maskinhall, tvätthall, verkstad, bostäder inom vattenskyddsområdet.
- Ser helst att tillståndsansökningar sker antingen hos kommun eller länsstyrelse.

- Önskar förtydligande för vad som gäller för farkoster vintertid i den primära zonen.
- Önskar förtydligande vad som gäller avseende underhåll eller renovering av kulturminnen, hus, byggnader och "båtanläggningar" som ligger direkt i anslutning till strandlinjen.

Bo Kimstrand

Bo Kimstrand anser att även om det är svårt att förbjuda pågående verksamhet borde man pröva om det går att förbjuda eller begränsa trafik med motordrivet fordon med tvåtaktsmotor även på icke isbelagt vatten inom primär skyddszon. En tvåtaktsutombordare släpper ut mycket bränsle i vattnet.

Sven Secher

Sven Secher påtalar att om man inte alls kan tvätta bilen hemma vid villan, eller tvätta båtens botten även om man har miljöfärg eller inte bottenfärg alls, så är det risk för dålig efterlevnad. Han undrar om undantaget enligt 10 § gäller i dessa fall. Vidare anser han att föreskrifterna borde ge tydligare anvisningar om hur man kan tvätta bil och båt och med vilken typ av rengöringsmedel.

Bemötande

Telge Nät har bemött inkomna yttranden enligt följande.

Havs- och vattenmyndigheten

Telge Nät uppfattar att Havs- och vattenmyndigheten i sitt yttrande godtar det reviderade förslaget till zonindelning samt justerade och förtydligade föreskrifter.

Ekerö kommun

Telge Nät uppfattar att Ekerö kommun i sitt yttrande godtar det reviderade förslaget till zonindelning samt justerade och förtydligade föreskrifter.

Angående frågan om förtydliganden av begrepp och definitioner anser Telge Nät inte att det föreligger behov av att lägga till ytterligare definitioner. Samtidigt som vissa begrepp, till exempel "ringa ingrepp", kan uppfattas som otydliga så kan de mer generella formuleringarna vara motiverade då det är svårt att detaljreglera alla tänkbara åtgärder och verksamheter i ett så stort

vattenskyddsområde som Södra Mälaren. På så sätt lämnas ett visst utrymme för tillsynsmyndigheten att i det enskilda fallet bedöma lämpligheten av en viss åtgärd eller verksamhet och behov av eventuella krav på skyddsåtgärder vid tillståndsprövning.

Avseende skyddsföreskrifter för petroleumprodukter, drivmedel och andra brandfarliga vätskor (3–5 §§) för tertiär zon regleras inte hantering generellt, utan endast nyetablering av anläggning för hantering av petroleumprodukter, drivmedel och brandfarliga vätskor med en sammanlagd cisternvolym överstigande 150 liter. Därav är undantag för till exempel drivmedel i fordons bränsletankar, hantering för hushållsändamål och hantering för försörjning av bostads- och jordbruksfastigheter inte aktuellt.

Det stämmer att det finns ett generellt krav på tillstånd för WC i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Föreskriften som gäller avloppsanläggningar och dagvatten (12 § punkt 1) omfattar även hantering av bad-, disk- och tvättvatten (BDT-vatten). Telge Nät bedömer det ändå vara lämpligt att föreskriften inkluderar även WC för att tydliggöra att varken WC- eller BDT-vatten ska släppas ut oreglerat. Skydd i tertiär zon bedöms inte behövas.

Synpunkten gällande dagvattenutsläpp från nya eller ombyggda hårdgjorda ytor bemöttes vid remissen 2020. Syftet med vattenskyddsföreskrifterna är ge ett tillräckligt gott skydd så att råvattentillgången säkras, vilket innebär att restriktioner inte får gå längre än vad som är nödvändigt. Telge Nät är medvetna om att det kan vara svårt för kommuner att hitta lagrum för att styra bort förorening via dagvatten men är av åsikten att den här paragrafen fortfarande ger stöd för tillsynsmyndigheten även om krav på tillstånd inte finns. Om kommunen ser behov av striktare reglering finns även möjlighet att införa kommunala ordningsföreskrifter enligt 40 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Ekerö kommun ser det som mycket angeläget att skyddsföreskrifterna för Östra Mälaren på sikt revideras för att bättre motsvara Södra Mälarens. Det finns dock i dagsläget inte någon plan på att uppdatera vattenskyddsföreskrifter för Östra Mälaren. Eventuell uppdatering ansvarar vattentäktens huvudman för (Stockholm Vatten och Avfall, Norrvatten, Ekerö kommun).

Skogsstyrelsen

Telge Nät har noterat att Skogsstyrelsen inte gör någon prövning utifrån vattenskyddsområdet eller lämnar särskild information till den som anmält avverkning inom ett vattenskyddsområde.

Det stämmer att frågan om intrångsersättning i det fall vattenskyddsföreskrifterna bedöms vara begränsande av pågående markanvändning gäller även för detta vattenskyddsområde.

Stockholm Vatten och Avfall (SVOA)

Telge Nät noterar att SVOA är av åsikten att det senaste förslaget till föreskrifter är tydligare än det förra förslaget från 2020. Vid förtydligande av föreskrifter kopplat till "risk för vattenförorening" har undantag för vissa verksamheter och åtgärder tillkommit. SVOA lyfter risken för att undantagen i större utsträckning lämnar öppet för verksamhetsutövaren att bedöma lämpligheten i olika produkter. Telge Nät menar att undantag inte lämnar mer öppet för tolkning än föreskrifterna i övrigt.

Skyddsföreskrifterna för petroleumprodukter, drivmedel och andra brandfarliga vätskor (3–5 §§) innebär att befintliga verksamheter får fortsätta sin verksamhet i den omfattning de har då föreskrifterna träder i kraft. Sekundärt skydd krävs för all hantering över 150 liter, enligt NFS 2021:10. För hantering av mindre volymer av petroleumprodukter, drivmedel och andra brandfarliga vätskor bedöms skrivningen att "all hantering ska ske på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras" vara tillräckligt som försiktighetsmått.

Södertälje kommun

Angående frågan om förtydliganden av begrepp och definitioner anser Telge Nät inte att det föreligger behov av att lägga till ytterligare definitioner. Samtidigt som vissa begrepp, såsom "hushållsändamål" eller "tillfällig lagring", kan uppfattas som otydliga så kan de mer generella formuleringarna vara motiverade då det är svårt att detaljreglera alla tänkbara åtgärder och verksamheter i ett så stort vattenskyddsområde som Södra Mälaren. På så sätt lämnas ett visst utrymme för tillsynsmyndigheten att i det enskilda fallet bedöma lämpligheten av en viss åtgärd eller verksamhet och behov av eventuella krav på skyddsåtgärder vid tillståndsprövning.

Södertälje kommun påtalar att befintliga båtklubbar inom primär zon kan påverkas av 6 § om de inte omfattas av hantering för hushållsändamål. Avsikten med 6 § är att undantaget ska kunna tillämpas för enskild som till exempel vill måla sin båt inom båtclubbens område.

Vidare menar kommunen att begreppet "hushållsändamål" i 7 § riskerar att leda till olika tolkningar om en åtgärd kräver tillstånd eller inte för att hantera hälso- och miljöfarliga ämnen såsom kemikalier, tjärprodukter och färger inom sekundär zon. Telge Nät ser inte behov av definition av "hushållsändamål". Syftet är att lämna ett visst utrymme för tillsynsmyndigheten att i det enskilda fallet bedöma lämpligheten av en viss åtgärd eller verksamhet och behov av eventuella krav på skyddsåtgärder vid tillståndsprövning.

Huvudsyftet med 10 § är att utsläpp direkt till mark eller vatten inte ska ske. Exakt reningsgrad bedöms inte vara lämpligt att definiera i föreskrifterna. Istället är det lämpligt att utgå från befintliga riktlinjer enligt Havs- och vattenmyndigheten.

I det fall ändring utförs på en befintlig energianläggning och ändringen inte påverkar markinstallationen, till exempel byte av pump, omfattas åtgärden inte av tillståndsplikt. Föreskriften 11 § förtydligas med "Undantag gäller för ändringar som sker ovan mark på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras."

Telge Nät bedömer att förekomst av bräddpunkter kommer att minska i takt med att allmänt VA byggs ut i vissa områden med enskilda anläggningar. Krav och tillsyn i enlighet med miljöbalken är också ett viktigt komplement.

Risker som är förknippade med mark- och anläggningsarbeten i samband med drift och underhåll av vägar och VA- och elledningar bedöms vara användande av förorenade massor samt hantering av petroleumprodukter. Dessa risker bedöms dock omhändertas av andra föreskrifter; enligt 16-18 §§ får återfyllnad av schakt inte ske med förorenade massor, medan hantering av petroleumprodukter regleras i 3 och 4 §§. Mark- och anläggningsarbeten kan ge upphov till nya flödesvägar för vatten och på så sätt bidra till till exempel en snabbare transport av eventuella föroreningar till råvattentäkten. I och med att undantaget omfattar just drift och underhåll av redan befintliga vägar eller ledningsstråk skapas dock inte några nya flödesvägar.

Skogsstyrelsen gör ingen prövning utifrån vattenskyddsområdet och lämnar ingen särskild information till den som anmält avverkning inom ett vattenskyddsområde. Skogsstyrelsen har i dialog med Länsstyrelsen uppgivit att anmälaren själv förväntas ha kunskap om vad som gäller inom respektive vattenskyddsområde. Länsstyrelsen och Telge Nät ser behov av att avverkningar inom vattenskyddsområdet prövas av kommunen som då kan ställa relevanta villkor. Det bedöms inte stå i konflikt med att anmälan också görs till Skogsstyrelsen. Definitionerna som används i vattenskyddsföreskrifterna är betydelsemässigt samma som Skogsstyrelsens definitioner.

Ett syfte med ordningsföreskriften 2 § är att styra bort den risk som olycka i samband med sjöflyg i primär zon innebär. Restriktionen bedöms inte vara särskilt inskränkande då det finns många andra vattenområden där sådan verksamhet kan bedrivas och konsekvensen vid en olycka inte drabbar vattenförsörjningen lika hårt.

Lantbrukarnas Riksförbund (LRF)

En riskanalys är gjord och tidigare inkomna synpunkter har gjort att utformningen av skyddsområdet har minskat i omfattning och föreskrifter har justerats till att vara i nivå med skyddsbehovet. Viss anpassning till fastighetsgränser har gjorts. Om samtliga gränser skulle justeras så att fastigheter inte ligger inom flera zoner så skulle försiktighetsprincipen tillämpas, varvid större fastigheter, som idag ingår i två zoner, i sin helhet skulle ingå i den mest stränga zonen. Närmare beskrivning av hur avgränsning och zonindelning har gjorts finns i kapitlet "Avgränsning och zonindelning av skyddsområdet". Telge nät bedömer att zonerna är välmotiverade.

Föreskrifterna utgör inget hinder mot tankning av båtar eller arbetsmaskiner i primär skyddszon, inte heller mot utvidgning av pågående verksamheter. En ökad omfattning av hantering av petroleumprodukter är däremot inte tillåten i primär skyddszon, vilket bedöms vara motiverat utifrån vattentäktens skyddsbehov.

Mot bakgrund av inkomna synpunkter har Telge Nät och Länsstyrelsen sett över det tidigare förslaget om förbud mot yrkesmässig spridning av gödsel. I primär skyddszon gäller nu istället att tillstånd krävs. Vidare har gränsdragningen av primär skyddszon på Björkö justerats, så att mindre landyta hamnar inom primär skyddszon.

Även föreskriften om rengöring av fordon och båtar har ändrats. Förbudet gäller nu rengöring med avfettningsmedel eller jämförlig produkt, vilket möjliggör avspolning med vatten. Undantaget har även förtydligats så att det är möjligt att tvätta över spolplatta som är ansluten till avlopp med infiltration.

Gällande förbud mot upplag av snö avses sådan snö som fraktas från ett område utanför primär skyddszon in i primär skyddszon för att läggas upp på en specifik plats. Snöröjning i anslutning till vägbanor omfattas inte av förbudet.

Vattenverksamhet med anmälnings- eller tillståndsplikt kräver inte tillstånd enligt vattenskyddsföreskrifterna, enligt 27 § p. 3. Normalt underhåll av diken omfattas av undantagen i 16 och 17 §§ 2b och kräver därmed inte tillstånd enligt vattenskyddsföreskrifterna.

Då Skogsstyrelsen inte gör någon särskild prövning utifrån vattenskyddsområdet bedömer Länsstyrelsen och Telge Nät att avverkningar inom vattenskyddsområdet bör prövas av kommunen som kan ställa relevanta villkor. Se även bemötande till Södertälje kommun.

Statens Fastighetsverk (SFV)

Mot bakgrund av inkomna synpunkter på föreslaget förbud mot yrkesmässig spridning av gödsel har Telge Nät och Länsstyrelsen sett över regleringen. I primär skyddszon gäller nu istället att yrkesmässig spridning av gödsel kräver tillstånd. Vidare har gränsdragningen av primär skyddszon på Björkö justerats, så att mindre landyta hamnar inom primär skyddszon.

Gert Karlsson

Se bemötande av LRF:s och SFV:s yttrande ovan.

Menhammar Gård

Föreskrifterna har i viss mån utformats för att efterlikna Östra Mälarens. De utgår dock i första hand från riskbilden inom respektive vattenskyddsområde och då förutsättningarna skiljer sig åt finns också skillnader i föreskrifternas utformning.

Gällande Länsstyrelsens bedömning om att ordningsföreskrifterna endast har en begränsad påverkan vill Länsstyrelsen understryka att ordningsföreskrifter riktar sig inte till markägare och verksamhetsutövare, utan till allmänheten, och det är endast dessa

som behöver konsekvensutredas enligt förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Med huvudman avses i detta beslut *vattentäktens* huvudman. Det har förtydligats under rubriken Information. Dock behöver man som markägare ändå säkerställa att arrendatorer informeras om vad som gäller inom vattenskyddsområdet.

Skyddsföreskrifterna reglerar inte uppförande av ny byggnad. Däremot behöver utförande, utformning och den verksamhet som byggnaden är avsedd för ske i enlighet med skyddsföreskrifterna. Detsamma gäller vid underhåll och renovering. Om underhåll och renovering sker direkt i anslutning till strandlinjen tillämpas de föreskrifter som gäller för primär skyddszon.

Tillståndsansökningar prövas alltid av kommunen enligt 27 § 4 p. i dessa föreskrifter.

För användning av farkoster vintertid i den primära zonen gäller enligt ordningsföreskriften 2 § att det krävs tillstånd för användning av motordrivet fordon på isbelagd sjö eller vattendrag.

Bo Kimstrand

Telge Nät bedömer inte att förbud mot tvåtaktsmotorer behöver eller kan regleras i vattenskyddsföreskrifterna. Det pågår dock en utfasning av tvåtaktsmotorer.

Sven Secher

Mot bakgrund av inkomna synpunkter har Telge Nät och Länsstyrelsen sett över regleringen av rengöring av fordon och båtar. Se även bemötande av LRF:s synpunkter ovan.

Motivering till beslutet

Vattenförsörjningen i Södertälje och Nykvarns kommuner är beroende av att den naturliga grundvattenbildningen kan förstärkas genom infiltration av Mälervatten av rätt kvalitet. Det naturliga grundvattnet är inte tillräckligt för att förse kommunerna med dricksvatten. Det är därför av stor vikt att skydda denna vattentäkt i Mälaren. För att öka robustheten och säkerställa en fungerande reservvattenförsörjning spelar också grundvattenzonen vid Flotthamn en stor roll.

EU:s ramdirektiv för vatten (2000/60/EG) utgör grund för vattenskyddet och hur det ska bedrivas. I ramdirektivet anges bland annat att man måste förhindra ytterligare försämring hos vattnet, skydda och förbättra kvaliteten och successivt avskaffa utsläpp av farliga ämnen så att vattnet återfår nära nog de ursprungliga bakgrundshalterna. Direktivet anger även att ett erforderligt skydd ska säkerställas för de vattenförekomster som används eller som är avsedda att användas i framtiden för uttag av dricksvatten, i syfte att undvika försämring av deras kvalitet (artikel 7). Artikel 7 gäller för vattenförekomster som ger mer än 10 m³ per dygn eller betjänar mer än 50 personer.

Vattenskyddsområden med skyddsföreskrifter bidrar till att EU:s och svensk lagstiftnings målsättningar för vattenskydd uppnås på så sätt att riskfyllda verksamheter och åtgärder regleras, så att vattnet nu och i framtiden kan användas för dricksvattenändamål.

De av riksdagen beslutade miljökvalitetsmålen utgör riktmärken för vad som behöver uppnås inom det svenska miljöarbetet. Beslut om vattenskyddsområde för Södra Mälaren bidrar till att uppnå miljömålen Levande sjöar och vattendrag, Grundvatten av god kvalitet samt God bebyggd miljö.

Södra Mälarens vattenskyddsområde omfattar delar av vattenförekomsten Mälaren-Prästfjärden som bedöms ha högsta regionala prioritet enligt Stockholms läns regionala vattenförsörjningsplan (rapport 2023:21). Ett förstärkt skydd för denna del av Mälaren bidrar till att uppnå ett av målen i den regionala vattenförsörjningsplanen, vilket anger att de vattenresurser som bedömts ha hög eller högsta regionala prioritet ska säkras inför framtiden.

Länsstyrelsen anser att det är angeläget att vattenskyddsområden inrättas för de viktigaste vattentäkterna i länet för att därigenom säkerställa en god vattenkvalitet i ett långsiktigt perspektiv. Genom att förklara ett område för vattenskyddsområde med tillhörande föreskrifter stärks skyddet för dricksvattenförekomsten och dess betydelse framhävs i exempelvis planeringssammanhang. Samtidigt tydliggörs för boende och verksamma inom området vilka restriktioner som krävs för att åstadkomma ett tillfredsställande skydd.

Vattenskyddsområdets avgränsning

Vid tidpunkten för ansökan fanns riktlinjer för avgränsning och utformning av vattenskyddsområden i Naturvårdsverkets numera upphävda handbok 2010:5. Den har delvis legat till grund för avgränsningen av Södra Mälarens vattenskyddsområde. Vissa principer i handboken har dock frångåtts då området annars skulle bli orimligt stort. Till exempel innefattas inte hela tillrinningsområdet i skyddsområdet. Avgränsningen har huvudsakligen baserats på beräknade transporttider. I den sammanvägda bedömningen har hänsyn tagits till aktuella risker och hot, områdets sårbarhet och lokala förhållanden. Mot bakgrund av inkomna synpunkter har justeringar gjorts i områdets zonindelning. För att gränserna ska vara praktiskt möjliga att följa har naturgivna gränser ibland anpassats till administrativa eller andra befintliga gränser.

Länsstyrelsen anser att avgränsningen är noggrant utförd och att lämpliga avvägningar och justeringar har gjorts.

Den nu gällande vägledningen om inrättande och förvaltning av vattenskyddsområden (rapport 2021:4), som gavs ut av Havs- och vattenmyndigheten 2021, har ett mer riskfokuserat angreppssätt än Naturvårdsverkets tidigare handbok. Enligt vägledningen bör avgränsningen utgå från riskerna för vattentäkten snarare än från förutbestämda uppehållstider.

Länsstyrelsen konstaterar att sökanden har genomfört riskbedömningar och tagit hänsyn till dessa vid avgränsningen av vattenskyddsområdet.

Sammantaget anser Länsstyrelsen att föreslagna gränser och skyddszoner är välmotiverade, samt att det underlag som legat till grund för avgränsningen uppfyller de krav som bör ställas för att bibehålla en god dricksvattenkvalitet i ett långsiktigt perspektiv.

Kommentarer till vissa föreskrifter och inkomna synpunkter

Inom vattenskyddsområdet förekommer olika typer av verksamheter och markanvändning som kan komma att påverka vattenkvaliteten och grundvattentillgången på lång och kort sikt. Under rubriken Riskbedömning på s. 11 anges en närmare beskrivning av vad sökanden bedömer är de främsta riskerna för vattentäkterna.

Som komplement till den ursprungliga ansökan finns en teknisk beskrivning daterad den 14 november 2014. De beskrivna förhållandena har i vissa avseenden förändrats till dags dato, till exempel vad gäller områden med enskilt avlopp. Länsstyrelsen bedömer dock att det befintliga underlaget sammantaget ger en aktuell bild av risker och sårbarheter inom vattenskyddsområdet.

Vattenskyddsområdet är ett angeläget allmänt intresse. Föreskrifterna är anpassade för att uppnå vattenskyddsområdets syfte. Länsstyrelsen har enligt 7 kap. 25 § miljöbalken avvägt föreskrifterna för området mot sakägares intresse och bedömer att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses. Föreskrifterna är både rimliga och miljömässigt motiverade. Några av föreskrifterna kommenteras nedan.

Definitioner, 1 §

Länsstyrelsen vill uppmärksamma att begreppet ”hantering” i dessa föreskrifter inte innefattar transport. Det är därmed tillåtet att transportera sådana produkter vars hantering i övrigt regleras av föreskrifterna.

Petroleumprodukter, drivmedel och andra brandfarliga vätskor, 3–5 §§

SVOA har påtalat att befintliga verksamheter kan vara bristfälliga och utgöra en risk, varför det kan vara problematiskt att dessa undantas från förbudet mot hantering av petroleumprodukter i primär skyddszon. Länsstyrelsen instämmer i detta, men anser samtidigt att ett förbud mot befintliga verksamheter riskerar att bli alltför inskränkande. Länsstyrelsen anser att föreskriftens nuvarande utformning är framtidsyttande och bidrar till att långsiktigt minska risken för negativ påverkan från hantering av petroleumprodukter. Bestämmelserna ställer också krav på att all hantering ska ske på sådant sätt att risk för läckage eller spill minimeras. Detta gäller även befintliga verksamheter och kan innebära att extra skyddsåtgärder behöver vidtas för att verksamheten ska kunna fortgå på ett så riskfritt sätt som möjligt.

Undantaget för hantering för hushållsändamål syftar till att kunna tillåta en ”normal” hantering för privatpersoners vardagliga ändamål. Det kan till exempel handla om att fylla på bensin i sin gräsklippare, eller tömma tanken i sin fritidsbåt inför vinterförvaring. Även detta omfattas dock av kravet på att hantering ska ske på sådant sätt att

risk för läckage eller spill minimeras. Se även Telge Näts bemötande av Södertälje kommuns yttrande.

Kemiska bekämpningsmedel och hälso- och miljöfarliga ämnen, 6 och 7 §§

Södertälje kommun har påpekat att hantering av kemiska bekämpningsmedel och hälso- och miljöfarliga ämnen förekommer vid befintliga båtklubbar, vars verksamhet riskerar att begränsas av förbudet i primär skyddszon. Vidare har kommunen ställt frågan om ifall denna typ av hantering kan omfattas av undantaget för hushållsändamål. En båtklubbs verksamhet i form av exempelvis samlad förvaring av sådana produkter som omfattas av denna föreskrift är inte att anse som hushållsändamål. Den omfattas således av förbud respektive krav på tillstånd. Det är däremot tillåtet för privatpersoner att i rimlig utsträckning, och på sådant sätt att läckage eller spill minimeras, hantera produkter för eget bruk – till exempel att ta med färg och måla sin fritidsbåt på båtklubbens område. Se även Telge Näts bemötande av Södertälje kommuns yttrande.

Gödsel m.m., 8 §

Det remitterade förslaget innehåller ett förbud mot yrkesmässig spridning av gödsel inom primär skyddszon. Ett antal synpunkter har inkommit med avseende på detta. Det har även poängterats att spridning av gödsel delvis regleras av Statens jordbruksverks föreskrifter. Då tillförsel av näringsämnen bidrar till övergödning och försämrad vattenkvalitet anser Länsstyrelsen att spridning av gödsel bör regleras av föreskrifterna. Länsstyrelsen har dock beaktat de lämnade synpunkterna och justerat förslaget på så sätt att det istället för förbud ska krävas tillstånd. Utgångspunkten är då att spridning av gödsel är tillåten, men att ett tillstånd kan förenas med villkor som kan anpassas utifrån förutsättningarna i de fall jordbruksverkets föreskrifter inte räcker till.

Avloppsanläggningar och dagvatten, 12 §

Inrättande av avloppsanläggning för WC är vid tidpunkten för detta beslut redan reglerat i förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd. Länsstyrelsen har ändå valt att föreskriva om tillståndskrav på detta, då det annars kan uppfattas som att utsläpp från WC inte regleras inom vattenskyddsområdet. Bestämmelsen i 27 § 3 p. i dessa föreskrifter innebär dock att

tillstånd enligt 12 § inte krävs om verksamheten är tillståndspliktig enligt miljöbalken eller tillhörande förordning.

Allmänna bestämmelser, 27 §

Enligt 27 § 3 p. gäller undantag från tillståndsplikten enligt föreskrifterna för vissa verksamheter och åtgärder. Länsstyrelsen vill förtydliga att undantaget omfattar *både* anmälnings- och tillståndspliktiga verksamheter enligt 11 kap. miljöbalken, men *endast* tillståndspliktiga verksamheter enligt 9 kap. miljöbalken. Detta motiveras av att anmälningsskyddade verksamheter enligt 9 kap. utgörs av en stor mängd olika slags verksamheter och kan omfatta till exempel relativt stora industrier och hantering av miljöfarliga ämnen som riskerar att förorena mark och vatten. Anmälningsskyddade verksamheter enligt 11 kap. är av mer homogen karaktär och kan generellt betraktas som mer harmlösa ur vattenskyddssynpunkt.

Ansvar och tillämpning av föreskrifterna

Södra Mälarens vattenskyddsområde inrättas genom två olika beslut; ett av Länsstyrelsen i Stockholms län och ett av Länsstyrelsen i Södermanlands län. De två besluten utformas på samma sätt, men gäller endast inom respektive länsstyrelses geografiska områdesansvar. För Länsstyrelsen i Södermanlands län innebär det att endast de föreskrifter som gäller sekundär och tertiär zon är tillämpliga, då övriga zoner endast förekommer inom Stockholms län. Respektive länsstyrelse har ansvar för tillsyn och prövning av dispensansökningar inom det egna länet, i enlighet med vad som framgår av bilaga 1 Upplysningar.

Vid tillämpning av föreskrifter som ger utrymme för tolkning anser Länsstyrelsen att det är lämpligt att utgå från befintliga riktlinjer där sådana finns. I Telge Näts bemötande av Södertälje kommuns yttrande hänvisas till exempel till Havs- och vattenmyndighetens riktlinjer för båtbottentvättning av fritidsbåtar.

Bestämmelser som beslutet grundas på

Enligt 7 kap. 21 § miljöbalken får ett mark- eller vattenområde av Länsstyrelsen eller kommunen förklaras som vattenskyddsområde till skydd för en grund- eller ytvattentillgång som utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt.

För ett vattenskyddsområde ska, enligt 7 kap. 22 § miljöbalken, Länsstyrelsen eller kommunen meddela sådana föreskrifter om inskränkningar i rätten att förfoga över fastigheter inom området som behövs för att tillgodose syftet med området.

Enligt 7 kap. 25 § miljöbalken får en inskränkning i enskilds rätt att använda mark eller vatten som grundas på en skyddsbestämmelse i ett vattenskyddsområde dock inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddsområdet ska tillgodoses.

Kungörelse

Enligt vad som framgår av 27 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ska beslutet införas i länets författningssamling och kungöras i Dagens Nyheter, Svenska Dagbladet, Länstidningen Södertälje, Eskilstuna-Kuriren med Strengnäs tidning samt Mariefreds tidning/Måsen.

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga med överklagandehänvisning.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Beatrice Ask med handläggare Jenni Johansson Roos som föredragande. I den slutliga handläggningen har också länsråd Johanna Sandwall, avdelningschef David Hansevi, chefsjurist Christian Finnerman samt länsjurist Angelica Eriksson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Bilagor

1. Upplysningar
2. Överklagandehänvisning regeringen
3. Karta (separat bilaga)

Kopia till

Naturvårdsverket, registrator@naturvardsverket.se

Havs- och vattenmyndigheten, havochvatten@havochvatten.se

Sveriges geologiska undersökning, sgu@sgu.se

SMHI, registrator@smhi.se

Boverket, registraturen@boverket.se
Försvarsmakten, exp-hkv@mil.se
Riksantikvarieämbetet, registrator@raa.se
Sjöfartsverket, sjofartsverket@sjofartsverket.se
Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
Statens jordbruksverk, jordbruksverket@jordbruksverket.se
Trafikverket, trafikverket@trafikverket.se
Ekerö kommun, info@ekero.se
Nykvarns kommun, kommun@nykvarn.se
Salems kommun, info@salem.se
Södertälje kommun, sodertalje.kommun@sodertalje.se
Strängnäs kommun, kontaktcenter@strangnas.se
Strängnäs Energi (SEVAB), kundservice@sewab.com
Stockholm Vatten och Avfall AB, registraturet@svoa.se
Telge Nät AB, anette.rosdahl@telge.se
Tyréns AB, cristina.frycklund@tyrens.se, liselott.petersson@tyrens.se
Länsstyrelsen i Stockholms län, maria.savstrom@lansstyrelsen.se

Fastighetsägare inom vattenskyddsområdet får information om beslutet via post, och enligt separat fastighetsägarförteckning

Upplysningar

Ordningsföreskrifter

Länsstyrelsen har denna dag (dnr 3998-2024) beslutat föreskrifter avseende rätten att färdas och vistas inom Södra Mälarens vattenskyddsområde samt ordningen i övrigt. I föreskrifterna anges följande:

1 § Inom vattentäktszonen är det förbjudet att vistas utan medgivande från vattentäktens huvudman.

2 § Inom primär skyddszon får motordrivet fordon på isbelagd sjö eller isbelagt vattendrag inte användas utan tillstånd. Inom primär skyddszon får inte heller sjöflygplan eller annat luftfartyg starta eller landa på sjö eller isbelagd sjö utan tillstånd.

Förbuden i första stycken gäller inte för boende på öar och till dem hörande transporter samt arbete i samband med räddnings- och säkerhetsåtgärder.

3 § Inom primär och sekundär skyddszon får tävlingar och liknande arrangemang med motordrivna vattenburna farkoster inte anordnas utan tillstånd.

Påföljd

Överträdelse av skyddsbestämmelserna kan medföra ansvar enligt 29 kap. miljöbalken.

Hänsynsregler

I 2 kap. miljöbalken finns allmänna hänsynsregler som bland annat innebär att alla som bedriver eller avser bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd ska skaffa sig den kunskap som behövs med hänsyn till verksamhetens eller åtgärdens art och omfattning för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet. Dessutom ska densamma utföra de skyddsåtgärder, iaktta de begränsningar och vidta de försiktighetsmått i övrigt som behövs för att förebygga, hindra eller motverka att verksamheten eller åtgärden medför skada eller olägenhet för människors hälsa eller miljön. Detta innebär att om en yt- eller grundvattentillgång utnyttjas eller kan antas komma att utnyttjas för vattentäkt, så är alla som vill bedriva sådan verksamhet eller vidta sådana åtgärder som kan skada vattentillgången skyldiga att skaffa sig tillräckliga kunskaper och

vidta de skyddsåtgärder, tåla de begränsningar av verksamheten och iaktta de försiktighetsmått i övrigt som skäligen kan fordras för att förebygga eller avhjälpa skadan.

Huvudman

Med vattentäktens huvudman avses ägaren av den vattentäkt för vilken skyddsområde och föreskrifter fastställs, f.n. Telge Nät AB.

Beredskap

Beredskapsplan för sanering vid akut föroreningsrisk bör upprättas av vattentäktens huvudman senast ett år efter det att dessa föreskrifter fastställs.

Anmälan om olyckshändelse och släckinsats

Den som orsakat eller fått kännedom om en olyckshändelse, spill eller läckage som utgör risk för vattenförorening bör omgående anmäla detta till den kommunala räddningstjänsten tel. 112, den kommunala nämnden inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt till vattentäktens huvudman. Av 2 kap. 1 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor framgår bland annat att den som får kännedom om en olycka som innebär allvarlig risk för miljön ska tillkalla hjälp. Detsamma gäller den som får kännedom om att det föreligger en överhängande fara för sådan olycka.

Efter avslutad räddningsinsats vid en olycka som inneburit att miljön har blivit skadad ska räddningsledaren underrätta den eller de kommunala nämnder som fullgör uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet samt länsstyrelsen. Detta framgår av 6 kap. 1 § förordningen (2003:789) om skydd mot olyckor. Även vattentäktens huvudman bör informeras.

Ersättning

Bestämmelser om eventuell ersättning för intrång i pågående markanvändning m.m. regleras i 31 kap. 4 § miljöbalken och prövas därför i annan ordning. Fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet kan i vissa fall ha rätt till ersättning om föreskrift för vattenskyddsområde innebär att pågående markanvändning avsevärt försvåras. Detsamma gäller om mark tas i anspråk. Ersättning utgår dock inte för den "förlust" som beror på att förväntningar om ändring i markens användningssätt inte kan infrias på grund av skyddsföreskrift.

Tillsyn

Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet för vattenskyddsområden enligt miljöbalken och förordningen (2011:13) om tillsyn enligt miljöbalken. Länsstyrelsen kan överlåta tillsynen till en kommunal nämnd om kommunfullmäktige begär det. Kommunen är tillsynsmyndighet för miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd enligt miljöbalken och förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Dispens

Om det finns särskilda skäl kan Länsstyrelsen medge dispens från meddelade föreskrifter, enligt 7 kap. 26 § miljöbalken. I samband med sådan prövning kan Länsstyrelsen föreskriva de särskilda villkor som behövs för att undvika vattenförorening (16 kap. 2 § miljöbalken). Dispens får meddelas endast om det är förenligt med föreskrifternas syfte.

Tillstånd

I de fall tillstånd krävs enligt dessa föreskrifter ska en skriftlig ansökan lämnas till kommunens nämnd för miljöfrågor. Tillstånd får förenas med villkor.

Information

Vattentäktens huvudman bör regelbundet informera fastighetsägare, nyttjanderättshavare och verksamhetsutövare inom skyddsområdet om här meddelade föreskrifter.

Hantering av brandfarliga vätskor

I Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2021:10 om skydd mot mark- och vattenförorening vid hantering av brandfarliga vätskor och spilloljor finns särskilda bestämmelser som gäller inom vattenskyddsområde. Det innebär bland annat att det ställs krav på sekundärt skydd för cisterner och lösa behållare, samt krav på information till tillsynsmyndigheten.

Spridning av bekämpningsmedel

I Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2015:2 finns föreskrifter om användningen av växtskyddsmedel inom vattenskyddsområde.

Spridning av gödsel

I Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring finns bestämmelser om lagring och spridning av gödsel.

Energianläggningar

Anläggningar för utvinning av värmeenergi ur berg, mark och vatten, uttag av vatten från berg och jord samt andra typer av borrhningar kan vara anmälnings- eller tillståndspliktig verksamhet enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Miljöfarlig verksamhet

I förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd samt miljöprövningsförordningen (2013:251) finns regler som rör miljöfarlig verksamhet och som gäller utöver här meddelade föreskrifter. Till exempel regleras enskilda avlopp.

Du kan överklaga beslutet hos regeringen

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Södermanlands län antingen via e-post; sodermanland@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Södermanlands län, 611 86 Nyköping.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **senast den 18 juni 2024**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om du har handlingar som du anser stödjer ditt överklagande du bifogar ni kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta Länsstyrelsen via e-post, sodermanland@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 40 00. Ange diarienummer 4796-2023.